

Bilaga 1 Kvantitativa mål Steg 6 (styrgruppens diskussion inkl. redovisade skiljaktigheter)

Inledning

Bilaga 1 Kvantitativa mål Steg 6 beskriver förslag till struktur och kvantitativa mål för landstingets kommande miljöprogram för perioden 2012-2016.

Miljöprogrammets struktur

Verksamhetsrelaterade mål

Målen som föreslås är formulerade med ambitionen att vara tydliga och enkla och därmed lätta att kommunicera. Liksom tidigare miljöprogram kommer vi att ha ett specifikationsdokument där det anges mer specifikt hur man ska mäta om man nått "minskning med x%". I de flesta fall kommer den typen av procentuella minskningar att ha en beräkningsformel som tar hänsyn till förändringar i verksamhetens storlek eller att det mäts i form av ett nyckeltal. (Så är t ex fallet idag när det gäller lustgasutsläppen som korrigeras för antalet förlossningar i landstingets övergripande beräkningar av om man når målet). Likaså där det t.ex. anges att det ska vara matavfallsproduktion "av betydelse" så kommer en viktgräns för vad som kommer anses vara "av betydelse" att finnas i specifikationsdokumentet. Målen skulle bli väldigt tekniska och klumpiga att hantera om all denna information fanns med i själva målformuleringen.

Mål inlyfta från andra delar av verksamheten

I förslaget finns mål som är skrivna med kursiv stil. Det är mål som har betydelse för och bidrar till miljöarbetet men de är redan beslutade eller arbetas just nu fram i andra delar av landstingets organisation. De är inkluderade för att skapa en helhet och visa på landstingets totala miljöarbete.

Klimatstrategi

Målområdet klimateffektivt är även landstingets klimatstrategi, som enligt uppdraget skulle ingå i miljöprogrammet. Det finns därför även ett övergripande mål för koldioxidreduktion som kopplar till de nationella och internationella klimatmålen genom att använda basåret 1990 och slutåret 2020. Sverige har som klimatmål att vi ska minska våra koldioxidutsläpp med 40% jämfört med 1990 års nivåer. EU har idag ett mål på 20% med ambition att höja det till 30% om ett internationellt bindande klimatavtal kommer till stånd. Vi vill genom förslaget visa på att Stockholms läns landsting har höga ambitioner och kommer att bidra till mer än vår andel av det nationella målet, trots att verksamheten ökar i omfattning. Detta mål mäts i absoluta termer. Vi har genom statistik från SL:verksamhet från 1990 och prognoser inför 2016 beräknat att en minskning med ungefär 60% bör vara möjlig för landstinget fram till 2016 jämfört med 1990 års nivåer. Och till 2020 är en minskning på 75% en siffra som med en hög måluppfyllnad skulle kunna vara möjlig. Dock föreligger en viss osäkerhet eftersom underlag från Locum inte erhållits. Efter diskussionerna i styrgruppen finns det ytterligare ett alternativ med 2011 som basår framlagt som förslag.

Målen med förklaringar och specificeringar

Miljömålsområde

Vision: Klimateffektivt landsting

Stockholms läns landsting använder enbart förnyelsebara energikällor och bränslen och de används på det mest effektiva sättet. Vår användning av medicinska gaser påverkar inte klimatet. Planering och utförande av såväl vår kärnverksamhet som bebyggelse och infrastruktur minimerar vår klimatpåverkan.

Klimateffektivt landsting

Under 2012 - 2016 arbetar landstinget med en klimatstrategi som är inriktad på följande områden:

- Övergång till förnyelsebar energi.
- Effektivare energianvändning.
- Energieffektiva transporter.
- Minskade utsläpp av klimatpåverkande medicinska gaser.
- Ökad andel livsmedel med låg klimatpåverkan.
- Regional planering ger lägre klimatpåverkan per invånare

Övergripande mål – två alternativ

- 2020 ska landstingets totala utsläpp av växthusgaser* vara minst 75 % lägre jämfört med basåret 1990. Delmål på 60% lägre till 2016.
*(räknat i koldioxidekvivalenter)

eller

- 2016 ska landstingets totala utsläpp av växthusgaser* vara minst 30% lägre jämfört med basåret 2011.
*(räknat i koldioxidekvivalenter)

Styrgruppen: Locum vill ha basår 2011 på detta mål för att det är de reella förbättringarna från 2011 som är intressanta. SLL Miljö håller med om detta, men anser samtidigt att om man vill kunna jämföra SLL som helhet mot Sveriges nationella åtagande och kommunicera vår målsättning där bör man relatera till 1990. Vilket man önskar är huvudsakligen en politisk bedömning varför vi här lämnar två alternativa förslag till målformulering.

Delmål

1. Övergång till förnyelsebar energi

- År 2016 ska andelen förnyelsebart bränsle till transporter i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 75 %.
- År 2016 ska andelen förnyelsebar energi för uppvärmning, kylning och el till lokaler där landstingsfinansierad verksamhet bedrivs vara minst 95%.

Styrgruppen: Locum anser att siffran 95% inte leder till rätt om det innebär att energi från avfallsförbränning inte kan användas. Vi enas om att det vi vill fasa ut är stödeldning med fossila bränslen i fjärrvärmesystemet och att det ska tydliggöras i specifikationsdokumentet att återanvänd energi från avfallsförbränning räknas som förnybar, alternativt får målet iusteras.

- År 2016 ska 6 GWh/år av landstingets energianvändning komma från småskalig förnybar byggnadsnära framställning.

2. Effektivare energianvändning

- År 2016 ska energianvändningen för värme, el och transporter i landstingsfinansierad verksamhet ha minskat med 10% jämfört med år 2011.

Styrgruppen: SL och Locum anser att det är för högt med 10 % och föreslår att målet ska vara 5%. Locum klarar av 6%, SL 5%. SLL Miljö samt Danderyds sjukhus anser att målet bör vara utmanande och därför sikta mot 10%.

3. Energieffektiva transporter

- 2016 ska resandet med SL (allmän kollektivtrafik) ha ökat med X % med minst behållen marknadsandel.¹

¹ Målet kommer från SL:s strategiska plattform. SL kompletterar med aktuell siffra till hösten 2010 från arbetet med resandeutvecklingen.

- År 2016 ska samtliga bilar som landstinget äger eller hyr vara miljöbilar och landstingets alla tjänsteresor ska vara klimatneutrala.

Styrgruppen: Locum anser att målet redan kan sägas ingå i målet om förnybara bränslen och är för detaljstyrande, SL att det är ett mindre viktigt mål. SLL Miljö anser att målet är bra för de verksamheter med hög andel tjänstefordon men begränsad tillgång till förnyelsebara bränslen och därför bidrar till minskade utsläpp av fossil koldioxid när fossila bränslen trots allt används samt att frågan om klimatkompensering av tjänsteresor måste avgöras politiskt och ej kan sägas ingå i målet om förnybara bränslen.

4. Minskade utsläpp av klimatpåverkande medicinska gaser

- År 2016 finns effektiv utrustning vid alla landstingsfinansierade förlossningsavdelningar för minimering av utsläppen av lustgas. Utsläppen från all lustgasanvändning ska ha minskat med 75% jämfört med 2002.
- År 2016 har all landstingsfinansierad verksamhet vidtagit relevanta åtgärder för att minimera utsläppen av övriga klimatpåverkande medicinska gaser. Utsläppen ska ha minskat med 50% jämfört med 2011.

5. Ökad andel livsmedel med låg klimatpåverkan

- År 2016 har klimatpåverkan från livsmedel minskat med 20% jämfört med 2011.

6. Regional planering ger lägre klimatpåverkan per invånare

- *2016 ska mängden CO₂-ekvivalenter per invånare och år ha minskat till 3,7 ton genom energieffektivisering, omställning av energisystemet och planering av trafik, infrastruktur och bebyggelse i ett klimatperspektiv. Genom regional utvecklingsplanering och samråd med kommunerna nås målet.²*

Styrgruppen: SL anser att målet är omöjligt för SLL att nå och reserverar sig mot formuleringen. SLL Miljö anser att Regionplanearbetet är en del av landstingets arbete och bör finnas med i miljöprogrammet och att målet, som är från RUFSS, därför ska kvarstå.

² Målet följs upp inom ramen för Regionplanekontorets arbete med RUFSS.

Miljömålsområde

Vision: Resurseffektivt landsting

Stockholms läns landstings resursanvändning skapar inga miljö- eller hälsoproblem. Det förebyggande hälsoarbetet leder till en effektiv vård som är säker för människa och miljö. Återanvändning och återvinning maximeras. Genom ansvarstagande planering bevaras Stockholms natur- och vattenresurser.

Resurseffektivt landsting

Under 2012 - 2016 ska landstinget vara resurseffektivt genom att fokusera på följande områden:

- Kretsloppstänkande vid användning av varor och tjänster.
- Effektiva vårdkedjor.
- Kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande.
- Minskade mängder avfall och förbättrad avfallshantering.
- Resurseffektiv och tillgänglig bebyggelsestruktur.

Delmål

7. Kretsloppstänkande vid användning av varor och tjänster

- Landstinget ska ställa specifika och relevanta miljökrav vid alla upphandlingar av varor och tjänster. Under programperioden ska kraven i de mest miljöprioriterade upphandlingarna följas upp minst en gång per avtalsperiod.
- 2016 ska landstingets nyinköp av några utvalda produktgrupper ha minskat med 20% jämfört med 2011. Under programperioden genomförs projekt inom SLL med syfte att öka återanvändningen av vissa utvalda produkter.
- 2016 ska användningen av utvalda engångsmaterial ha minskat med 10 % i all landstingsfinansierad verksamhet jämfört med 2011. Initialt under programperioden genomförs ett projekt inom SLL för att identifiera dessa engångsmaterial.
- Under perioden 2012-2016 ska landstinget genomföra ett projekt inom Grön IT och energianvändningen för IT ska ha minskat med 50% till 2016. Mängden avfall och kemikalier ska ha minskat med 20% fram till 2016.

Styrgruppen: SL och Locum vill stryka detta mål då man anser att de ingår i energisparmålet. SLL Miljö kan förstå denna synpunkt, men anser samtidigt att det finns behov av profilmål i det kommande miljöprogrammet och att detta är ett sådant som därför bör kvarstå.

8. Effektiva vårdkedjor/patientsäkerhet

- *Landstinget ska bedriva en säker och resurseffektiv vård genom att kontinuerligt arbeta för att minska antalet vårdrelaterade infektioner. Resultatet ska mätas och följas upp årligen. Mätbara mål för minskningen sätts inom ramen för landstingets patientsäkerhetsarbete.³*

9. Kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande

- Nyproduktion av landstingets byggnader ska ligga 30% lägre än Boverkets byggregler avseende energihushållning och andelen sorterat avfall från landstingets byggtreprenader ska uppgå till minst 90%.

Förslaget ovan presenterades på styrgruppen och vi kom då överens om att utvidga kraven och byta ut formuleringen om att ligga 30% under BBR:s rekommendationer till ett krav på att minst uppfylla silvernivå i ett klassificeringssystem. Därefter har arbetsgruppen övertygat oss om att det av styrgruppen beslutade förslaget var för långtgående. Locum har återkommit med önskemål om att stryka den energirelaterade delen av målet, vi behåller här målet i sitt ursprungliga förslag och konstaterar att frågan bör diskuteras vidare vid nästa styrgruppsmöte. Innehållsmässigt är förslaget inte kontroversiellt.

10. Minskade mängder avfall och förbättrad avfallshantering

- År 2016 ska materialåtervinningsgraden i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 25%.
- År 2016 ska landstingsfinansierad verksamhet med matavfallsproduktion av betydelse samla in sitt matavfall och lämna det till produktion av biogas.

³ Mål sätts och följs upp inom landstingets verksamhet av Medicinska staben, Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning.

11. Resurseffektiv och tillgänglig bebyggelsestruktur

- *Landstinget ska värna och vidareutveckla natur, kultur- och rekreativmiljöer samt vattenområden samt säkra vattenförsörjningen. 2016 ska andelen skyddad mark i länet vara X %.⁴*

Styrgruppen: SL reserverar sig mot målet med samma argumentation som tidigare RUFSmål.

Miljömålsområde

Vision: Hälsofrämjande landsting

Stockholms läns landstings miljöarbete är hälsofrämjande. Användningen av produkter, kemikalier och läkemedel skapar inte några miljö- eller hälsoproblem. Landstingets transporter ger inte upphov till några luftföroreningar eller buller. Vårt förebyggande arbete leder till friska invånare i en miljö med tillgång till frisk luft och rent vatten.

Strategi för hälsofrämjande landsting

Under 2012 - 2016 ska landstingets miljöarbete vara hälsofrämjande genom att fokusera på följande områden:

- Minskade miljö- och hälsorisker med kemiska produkter och varor.
- Minskade miljörisker med läkemedel.
- Minskade utsläpp av luftföroreningar.
- Minskat buller.
- Ökad mängd ekologiska livsmedel.
- Ett hälsofrämjande landsting.

⁴ Ett mål som beslutats och följs upp inom ramen för RUF. Siffror på %-andel skyddad mark kommer från regionplanekontoret under hösten 2010.

Delmål

12. Minskade miljö- och hälsorisker med kemiska produkter och varor

- År 2016 ska alla kemikalier och kemiska produkter som är avvecklingsämnen enligt landstingets kemikaliestrategi bort från alla landstingsfinansierad verksamhet. Totalt ska alla utfasningsämnen ha minskat med 80% jämfört med 2007.
- År 2016 ska inga varor köpas in eller upphandlas i landstingsfinansierad verksamhet som innehåller avvecklingsämnen enligt landstingets kemikaliestrategi.
- Vid landstingets ny- eller ombyggnad får endast material, som uppfyller Byggvarubedömningens kriterier för rekommenderat eller accepterat, användas.

13. Minskade miljörisker med läkemedel

- Landstinget ska verka för att utsläppen från produktion av läkemedel minskar. Under programperioden ska miljökrav ställas och landstingets uppförandekod tillämpas vid upphandling av läkemedel.
- År 2016 är halterna i miljön av de mest miljöbelastande läkemedelssubstanserna lägre än 2011.
- Under programperioden ska landstinget arbeta för en säkrare och mer kostnadseffektiv läkemedelshantering som bidrar till ökad säkerhet för personal och patienter samt minskar mängden läkemedelsavfall.
- *2016 ska antalet antibiotikarecept per 1000 invånare och år inte överstiga 250 i Stockholms län. (I enlighet med Stramas arbete.)*⁵

⁵ Målet överensstämmer med nationella Stramas och Svensk förening för allmänmedicins mål för en rationell antibiotikaanvändning.

14. Minskade utsläpp av luftföroreningar

- År 2016 är utsläppen av partiklar och andra luftföroreningar till miljön från Stockholms lokaltrafik minskade med 10% jämfört med år 2011.

15. Minskat buller

- 2016 ska bullerstörningarna från SL ha minskat med 10% jämfört med år 2011.

Styrgruppen: Målet ska mätas som minskade klagomål i %. SL vill att detta anges i målet. SLL Miljö anser att det gör att målet låter negativt trots att det är ett svårt mål att nå, samt att alla mätetal bör anges i specifikationsdokumentet för att hålla en konsekvent linje.

16. Ökad mängd ekologiska livsmedel

- 2016 är 40 % av måltiderna i all landstingsfinansierad verksamhet baserade på ekologiskt framställda produkter.

17. Ett hälsofrämjande landsting

- *2016 är betydligt färre invånare utsatta för störningar som kan påverka hälsan negativt. Andelen av befolkningen med tillgång till tätortsnära natur och grönområden har ökat. Landstinget har en folkhälsopolicy med syfte att arbeta för en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård samt samverkar kring hälsa med andra aktörer i länet.⁶*

Styrgruppen: SL reserverar sig mot målet i enlighet med tidigare kommentarer om RUFSS relaterade mål.

⁶ Målet följs upp i inom ramen RUFSS och Folkhälsopolicyn.